

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003741

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-09-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: №207-к від 31.10.2025 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тананакін Олександр Валерійович

2. Oleksandr V. Tananakin

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 07-10-2025

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10724

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.77.04

Тема дисертації:

1. Кримінальна відповідальність за колабораційну діяльність в Україні
2. Criminal liability for collaborative activities in Ukraine

Реферат:

1. Розділ 1 присвячено аналізу кримінально-правового змісту поняття колабораційної діяльності. Визначенню поняття колабораційної діяльності як кримінально-правового поняття, обґрунтовано соціальну обумовленість криміналізації колабораційної діяльності. Зроблено висновки, що поняття «колабораціонізм» та «колабораційна діяльність» не є тотожними: колабораціонізм – це соціально-політичне явище, яке ґрунтується на соціальних, політичних, економічних, ідеологічних, моральних та психологічних факторах і в'являється у діяннях, спрямованих на співпрацю з окупантами, що створює загрозу для національної безпеки держави, територія якої окупована; колабораційна діяльність – це добровільні та свідомі діяння, вчинені на ТОТ громадянином держави, територія якої окупована, які виявляються у співпраці із збройними формуваннями, окупаційною владою держави-агресора та державою-агресором. Виокремлено ознаки колабораційної діяльності: здійснення передбачених у ст. 111-1 КК України дій в умовах окупації;

добровільний та свідомий характер діянь; співпраця із збройними формуваннями, окупаційною владою держави-агресора та державою-агресором; вчинення громадянином держави, територія якої перебуває в окупації і щодо якої здійснюється збройна агресія (громадянином України); може бути вчинена лише на окупованій території країни, проти якої спрямована збройна агресія; спрямована на заподіяння шкоди державі, територія якої окупована. Враховуючи вказане, пропонуємо визначати колабораційну діяльність як кримінальне правопорушення як суспільно небезпечне винне добровільне та свідоме діяння, вчинене в умовах окупації суб'єктом кримінального правопорушення, яким є громадянин держави, територія якої окупована, що виявляється у співпраці з із збройними формуваннями, окупаційною владою держави-агресора та державою-агресором і спрямоване на заподіяння шкоди державі, територія якої окупована. Криміналізація колабораційної діяльності є обґрунтованою і необхідною в умовах воєнного стану в Україні, встановлено наявність підстав для встановлення кримінальної відповідальності за такі діяння: важливість охоронюваного порядку суспільних відносин, на які посягає колабораційна діяльність; офіційні статистичні дані щодо кількості зареєстрованих випадків колабораційної діяльності та осіб, притягнутих до відповідальності за ст. 111-1; колабораційна діяльність повинна каратися найбільш суворо, а саме шляхом встановлення кримінальної відповідальності, що корелюється із положенням міжнародних нормативноправових актів. У розділі 2 здійснено юридичний аналіз колабораційної діяльності. Родовим об'єктом злочинів проти основ національної безпеки України є порядок суспільних відносин у сфері забезпечення національної безпеки України, який охороняється чинним кримінальним законодавством. Безпосередній об'єкт колабораційної діяльності – порядок суспільних відносин у сфері забезпечення державного суверенітету, обороноздатності та національної безпеки України у державній, політичній, економічній, інформаційній та військовій сферах. Обов'язкові додаткові об'єкти складів, що утворюють колабораційну діяльність – порядок суспільних відносин у сферах: забезпечення громадської безпеки (частини 1, 6, 7); забезпечення інформаційної безпеки (частини 1, 3, 6); забезпечення діяльності органів державної влади (частини 2, 5, 7); здійснення господарської діяльності (ч. 4); забезпечення виборчого законодавства та референдуму (частини 5, 6); освітнього процесу (ч. 3); захисту життя і здоров'я людини та відносин власності (ч. 8). З об'єктивної сторони колабораційна діяльність полягає у вчиненні активних дій. Окрім обов'язкових ознак, передбачених у диспозиціях відповідних частин ст. 111-1 КК України, обов'язковими для встановлення є добровільність і свідомість дій; обстановка їх вчинення – за умов окупації. Запропоновано ознаку добровільності вказати у частинах 1-7 ст. 111-1 КК України. Суб'єктом усіх складів, що утворюють колабораційну діяльність, є фізична осудна особа, що досягла віку, з якого настає кримінальна відповідальність, і є громадянином України. Посада (вид зайнятості), яка є обов'язковою ознакою складів, передбачених частинами 2, 5, 7 ст. 111-1 КК України. У ст. 111-1 вказані не всі ознаки, які можуть бути кваліфікуючими: повторність; вчинення передбачених у ст. 111-1 дій на ґрунті расової, національної, релігійної ворожнечі чи розбрату. Запропоновано доповнити ст. 111-1 КК України цими кваліфікуючими ознаками. У ст. 111-1 доцільно передбачити спеціальний вид звільнення від кримінальної відповідальності (добровільне припинення такої діяльності і повідомлення органів державної влади України про співпрацю із державою-агресором чи окупаційною владою). За вимушену співпрацю з державою-агресором чи окупаційною владою кримінальна відповідальність виключається як за вчинення таких дій в умовах крайньої необхідності або внаслідок фізичного чи психічного примусу.

2. Chapter 1 is devoted to the analysis of the criminal law content of the concept of collaborationist activity. The definition of collaborationist activity as a criminal law concept is provided, and the social conditioning of the criminalization of collaborationist activity is substantiated. Conclusions are drawn that the concepts of "collaborationism" and "collaborationist activity" are not identical: collaborationism is a socio-political phenomenon based on social, political, economic, ideological, moral, and psychological factors, manifesting in actions aimed at cooperation with occupiers, which poses a threat to the national security of the occupied state; collaborationist activity is voluntary and conscious actions committed in the temporarily occupied territories by a citizen of the occupied state, manifesting in cooperation with armed formations, the occupying authorities of the aggressor state, and the aggressor state. The characteristics of collaborationist activity are identified: the

commission of actions stipulated in Article 111-1 of the Criminal Code of Ukraine under occupation; the voluntary and conscious nature of the actions; cooperation with armed formations, the occupying authorities of the aggressor state, and the aggressor state; committed by a citizen of the state whose territory is occupied and against which armed aggression is being carried out (a citizen of Ukraine); can only be committed in the occupied territory of the country against which armed aggression is directed; aimed at causing harm to the occupied state. Given the above, we propose to define collaborationist activity as a criminal offense, specifically as a socially dangerous, culpable, voluntary, and conscious act committed under occupation by a subject of a criminal offense, who is a citizen of the occupied state, manifesting in cooperation with armed formations, the occupying authorities of the aggressor state, and the aggressor state, and aimed at causing harm to the occupied state. The criminalization of collaborationist activity is justified and necessary under martial law in Ukraine, and the grounds for establishing criminal liability for such actions have been identified: the importance of the protected order of public relations encroached upon by collaborationist activity; official statistical data on the number of registered cases of collaborationist activity and persons brought to justice under Article 111-1; collaborationist activity should be punished most severely, namely by establishing criminal liability, which correlates with the provisions of international legal acts. In chapter 2, a legal analysis of collaborative activities was carried out. The generic object of crimes against the foundations of Ukraine's national security is the order of social relations in the sphere of ensuring Ukraine's national security, which is protected by current criminal legislation. The direct object of collaborative activity is the order of social relations in the sphere of ensuring state sovereignty, defense capability, and national security of Ukraine in the state, political, economic, informational, and military spheres. Mandatory additional objects of the compositions that constitute collaborative activity are the order of social relations in the spheres of: ensuring public safety (parts 1, 6, 7); ensuring information security (parts 1, 3, 6); ensuring the activities of state authorities (parts 2, 5, 7); carrying out economic activity (part 4); ensuring electoral legislation and referendums (parts 5, 6); educational process (part 3); protection of human life and health and property relations (part 8). From the objective side, collaborative activity consists of committing active actions. In addition to the mandatory features provided in the dispositions of the relevant parts of Art. 111-1 of the Criminal Code of Ukraine, voluntariness and consciousness of actions are mandatory for establishment; the circumstances of their commission – under conditions of occupation. It is proposed to indicate the feature of voluntariness in parts 1-7 of Art. 111-1 of the Criminal Code of Ukraine. The subject of all compositions that constitute collaborative activity is a physically sane person who has reached the age of criminal responsibility and is a citizen of Ukraine. The position (type of employment), which is a mandatory feature of the compositions provided for in parts 2, 5, 7 of Art. 111-1 of the Criminal Code of Ukraine. Art. 111-1 does not list all features that can be qualifying: recidivism; committing actions provided for in Art. 111-1 on the grounds of racial, national, religious enmity or discord. It is proposed to supplement Art. 111-1 of the Criminal Code of Ukraine with these qualifying features.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Тананакін О.В. Соціальна обумовленість криміналізації правопорушень, що кваліфікуються як колабораційна діяльність. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2024. Випуск 81. Ч. 2. С. 335-340. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.81.2.52>

- Тананакін О.В. Дискусійні питання визначення об'єкта колабораційної діяльності (ст. 111-1 КК України). Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО. 2024. Випуск 85. Ч 3. С. 332-338. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.85.3.52>
- Тананакін О. В. Законодавче забезпечення відповідальності за колабораційну діяльність в Україні: сучасний стан і перспективи. Альманах права. 2024. Вип. 15. С. 620-627. URL: <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN0001525963>
- Тананакін О. Диференціюючі ознаки колабораційної діяльності за кримінальним кодексом України. Наукові перспективи. 2025. № 2(56). DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2\(56\)-1582-1595](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2(56)-1582-1595)
- Тананакін О.В. Суб'єкт колабораційної діяльності у формі матеріально-технічного сприяння державі-агресору. Актуальні питання кримінально-правової кваліфікації, документування та розслідування колабораціонізму: матеріали Всеукр. наук.-практ. Конф., м. Одеса, 21липня 2022 р. / ОДУВС. Одеса, 2022. С. 100-103
- Тананакін О.В. Колабораційна діяльність у закладах освіти на окупованих територіях. Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи: матеріали круглого столу, м. Львів, 23 вересня 2022 р. / Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів, 2022. С. 87-89
- Тананакін О.В. Реалізація права на самозахист у період збройних конфліктів: крайня необхідність чи колабораціонізм? Українська держава та її громадянин – вимір соціально-правових цінностей (минуле, сучасне, майбутнє): матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 26-27 жовтня 2023 року / Київський кооперативний інститут бізнесу і права. Київ, 2023. С. 129- 133

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0119U103017; 0122U201164

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нерсесян Армен Сабірович

2. Armen S. Nersesian

Кваліфікація: к.ю.н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0890-283X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рубашенко Микола Анатолійович
2. Mykola A. Rubashchenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4969-8780

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Письменський Євген Олександрович
2. Yevhen O. Pysmenskyi

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7761-7103

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Заклад вищої освіти "Університет короля Данила"

Код за ЄДРПОУ: 24684167

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткаченко Валентина Василівна
2. Valentyna V. Tkachenko

Кваліфікація: к.ю.н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0009-4030-3253

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кубальський Владислав Нарцизович

2. Vladyslav N. Kubalskyi

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6127-5786

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Музика Анатолій Ананійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Музика Анатолій Ананійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Топонар О.І.

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна